

sagt — og vi have i de sidste Tider set det komplet Modsatte fra Universitetet. (En Stemme: Det er en Feiltagelse). Nei, det er ikke, vi have jo Hold, der klart har udtalt det, jeg før nævne om provisoriske Finantslove. (Derntsen: Jeg troede, der mentes Naben.) Gud bevare mig for at nævne ham. Altsaa det forekommer mig, at vi ikke kunne have nogen saadan særlig Grund til at gjøre Universitetet til en Stat i Staten; det forekommer mig, at det har viist, at det ligesaa lidt som alt Andet i Verden kan holde sig udenfor de Bevægelser, der findes i Folket, og det forekommer mig i og for sig rigtigt, at det ogsaa herefter kommer til at staa i en Stilling, hvor det maa tage Hensyn til de Bevægelser, der ere i Folket. Jeg for mit Bedkommende vilde i alt Fald nødig være med til at give det en anden Stilling. Ligeoverfor de Herrer, der virkelig antage, at kun fra Universitetet og fra dette alene kan aandelig Oplysning, Videnskab og Kunst eller dog Klarhed over disse Ting udgaa — ligeoverfor de høje Herrer, der muligen kunne have den Opfattelse, skal jeg henlede Opmærksomheden paa en Udtalelse fra en Mand, der ubetinget er Autoritet paa dette Omraade, nemlig Professor Madvig. Jeg havde den Fornøjelse at være med til den Universitetsfest, Rigsdagen var indbudt til i Sommer, og jeg kan sige, at jeg sølte mig paa mange Maader løftet og glad ved den; i alt Fald, naar jeg saae hen til, at vi vel maatte være berettigede til at anse os for at være et levedygtigt Folk, naar vi i 400 Aar have haft en videnskabelig Højskole. Jeg sølte mig løftet ved den Tanke, og der var under denne Fest Diebliffe, der gave mig Naab om, at Folket nok vilde faae Lov til at leve som dansk. Ved denne Universitetsfest vide vi Alle, at der af Madvig blev holdt en Tale i Frue Kirke, og blandt Andet udtalte da denne Hædersmand, at vel maatte det siges, at Universitetet var Centralpunktet for Oplysning om aandelige og videnskabelige Ting, men det skulde dog erindres, at den Mand, der maaste først af Alle havde bragt Danmarks Navn saa langt ud i Verden, at man der kjendte ham, før man maaste kjendte Danmark, var ikke nogen videnskabelig dannet Mand, var ikke en Mand, der havde gaaet paa den videnskabelige Højskole. (Stemmer: Hvem var det?). Det var Tycho Brahe, saavidt jeg her forstaaet det. Det forekommer mig da ganske klart, at der kan udgaa aandeligt Liv og Bøffelse fra andre Steder end fra Universitetet. Naar vi skulle gaa til saa ekstraordinære Foranstaltninger med Penge, som her er foreslaaet, saa forekommer det mig, at den ærede Minister — og det kan jo være, at han ogsaa vil gjøre det uuder Sagens videre Behandling — maatte give det gamle Ord Anvendelse, at der skal Lige for Lige, naar Benstab skal holdes. Det forekommer mig, at, naar der skal gjøres en saa

overordentlig Finantsoperation, som det er at tage Penge fra flere andre særlige Instituter og fra selve Statskassen for at lægge dem over til Universitetets Kapitalformue, kunde der i alt Fald nok være Anledning til at spørge efter, om Ministeren da ikke har i Sinde som et Slags Bederlag at byde noget Andet, om f. Ex. den ærede Minister vilde være villig til at indføre Examenskommissioner, om han vilde bidrage Sit til, at f. Ex. den rent videnskabelige Højskole for en Del blev stilt fra Embedsmandsfabrikationen. Det er nemlig denne Blanding, som jeg tror ofte bringer Misforstaaelse, naar Folk, der ere stærke Beundrere af Universitetet, staa lige overfor Lægsfolk. Det er i alt Fald min Overbevisning og min Erfaring, at, hvis denne Sag blev ordnet saaledes, at det rent Videnskabelige kom til at staa for sig, vilde ikke en Gæstehuse være imod, at en saadan videnskabelig Anstalt blev begunstiget saa vidt som muligt og stillet saa frit som muligt, idet man indrømmer, at det vilde være urigtigt, om vi her i Rigsdagen vilde give os ind paa de enkelte videnskabelige Spørgsmaal, efterfoim vi vilde være fuldstændig udygtige og ube af Stand til at dømmes derom. Men saa lange den nævnte Fabrikation og det rent Videnskabelige er sammenblandet, kommer der en Misforstaaelse, som maaste kun er iilsede fra vor Side, men som er der. Vi kunne ikke forstaa, at vore Embedsmænd, Jurister og Præster, virkelig have faaet Noget, der kan kaldes videnskabelig Dannelse, naar de 4—5 Aar efter, at de ere komne bort fra Universitetet, til den, der siger til dem: „Ja, I kunne vel de høje Sprog“, maa svare: „Nei, det kunne vi rigtig nok ikke, hvis vi vare Filologer og offrede os udelukkende for Sproget, saa kunde vi det maaste.“ Vi vare virkelig ikke klogere, end at vi troede, at de havde lært baade Græsk, Hebraisk og Latin. Men naar vi nu høre saadanne Udtalelser, saa sige vi — jeg udtaler mig her med Forbehold, fordi det jo ikke er godt for Lægsfolk at dømmes om saadanne Sager —, at efter de Resultater, som vi se ligge for os, kunne vi ikke forstaa, hvorledes det virkelig kan være fornuftigt, billigt og rimeligt. Naar en Mand skal uddannes til at være Præst, Herredsfoged eller Dommer, saa synes det fra en Rægmænds Standpunkt, at det Naturligste og Rigtigste maatte være, at man ved hans Uddannelse stadig havde for Die, at han, naar han kom ud i det praktiske Liv og skulde røgte sin Gjerning, — det være sig nu som Herredsfoged eller Præst — da ogsaa vilde være istand til at finde sig tilrette i det praktiske Liv og overfor den Gjerning, som han skulde tage fat paa. Det forekommer mig imidlertid, at den Uddannelse, som der gives de vorbende Embedsmænd nu, er en saadan, at dette Maal ikke naas fuldt ud, og at Embedsmændene derfor som oftest blive fremmede for de Folk, som de skulle leve imellem, istedetfor at blive fortrolige